

Arkivsak

26/10417-4

Saksbehandler

Georg Bodin Nilsen

Saksgang

Hovedutvalg for inkludering, idrett og

kultur

Fylkesutvalget

Fylkestinget

Møtedato

13.10.2026

20.10.2026

27.10.2026

Vertskommunesamarbeid for fartøyvern - Isegran fartøyvernssenter

Innstilling fra fylkesdirektøren

Saken tas til orientering.

Sammendrag

Saken følger opp fylkestingets vedtak i sak 77/26 (se vedlegg 1) vedrørende deltagelse i samarbeidet om Isegran Fartøyvernssenter i Fredrikstad.

Bakgrunn og saksgang

Fylkestinget behandlet i møte 09.06.2026 interpellasjon fra Rune Høiseth vedrørende regionalt fartøyvern, og fattet følgende vedtak:

Fylkesdirektøren bes om en sak til fylkestingets møte 27.10.2026 der det gjøres nærmere rede for hvilken betydning tilgang på et regionalt fartøyvernssenter kan ha for Vestfold, samt hvilke økonomiske rammer dette forutsetter. Da vil fylkeskommunen ha et godt kunnskapsgrunnlag til å vurdere om Isegran skal ha en rolle i Vestfolds satsing på fartøyvern og kystens kulturmiljø, og eventuelt vurdere et tilskudd som ledd i behandling av budsjett og økonomiplan for 2027 2031.

Foreliggende sak gir en foreløpig vurdering av hvorvidt et tilskudd til Isegran fartøyvernssenter kan være formålstjenlig. Fylkesdirektøren har forsøkt å få til et møte med Akershus fylkeskommune og samarbeidspartene om eventuell deltagelse i samarbeidet for Vestfold. Det lar seg ikke gjøre å gjennomføre et møte før 20.10.2026. Fylkesdirektøren vil i etterkant av dette kunne presentere en endelig vurdering.

Hovedutvalg for inkludering idrett og kultur utaler seg til saken, og fylkestinget fatter endelig vedtak.

Saksopplysninger

Fylkeskommunes rolle

Vestfold fylkeskommune har ansvar for fartøyvern som regional kulturmiljømyndighet. Fylket har en betydelig maritim kulturarv og en aktiv verneflåte. I Vestfold er det pr nå 10 vernede fartøy og verneflåten vil trolig vokse med tre nye fartøy i den nærmeste fremtid.

I januar 2020 overtok fylkene ansvaret for verneflåten fra Riksantikvaren. Det innebærer at fylket nå har ansvaret for den faglige oppfølgingen av fartøyvernprosjektene, fordeling av midlene Stortinget bevilger over Riksantikvarens budsjettpost 74 og den generelle forvaltningen av fartøyvernet i Vestfold. Fylket mottar søknader om status som vernet skip og utførsel, og innstiller til Riksantikvaren om vedtak i disse sakene. Fylkeskommunen forbereder også fredningssaker for Riksantikvaren. Eierne av de vernede fartøya har mulighet til å søke om støtte fra Riksantikvaren over post 74 samt andre aktører som Kulturminnefondet til restaurering. Fylkeskommunen har ingen egen ordning som retter seg mot fartøy.

Fylkeskommunen er også en regional utviklingsaktør, og kystens kulturmiljø er en prioritert satsing i strategi for kultur reiseliv og opplevelser. Dette skal mer konkret ta form som et program for hvordan fylkeskommunen skal følge opp den nasjonale bevaringsstrategien for kystens kulturmiljø.

Isegran Fartøyvernssenter

Norge har tre nasjonale fartøyvernssentre som ble opprettet av Stortinget i 1996 for å bevare historiske fartøy og sikre den tradisjonelle håndverkskompetansen: Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter, Hardanger fartøyvernssenter og Nordnorsk fartøyvernssenter. Sentrene fungerer som rådgivere for kulturmiljøforvaltningen og utfører restaurerings- og dokumentasjonsoppdrag. De nasjonale fartøyvernssentrene mottar statlige tilskudd over statsbudsjettet.

Isegran Fartøyvernssenter ble etablert i 2023 etter initiativ fra daværende Viken fylkeskommune og Fredrikstad kommune, og har siden utviklet seg til en sentral aktør innen fartøyvern på Østlandet. Østfold, Akershus og Buskerud fylkeskommuner samt Fredrikstad kommune deltar i dag i samarbeidet og bidrar til finansieringen av senteret. Mer informasjon om Isegran finnes her: [Isegran Fartøyvernssenter - Et regionalt fartøyvernssenter](#) Isegran fungerer som et regionalt fagmiljø og skal supplere de tre nasjonale fartøyvernssentrene.

Fartøyvern er et lite og spesialisert fagområde. Erfaringene fra samarbeidet mellom Akershus, Buskerud og Østfold viser at samarbeid kan bidra til å samle og opprettholde kompetanse og gi en mer robust forvaltning. Evalueringen av samarbeidet viser blant annet at ordningen har gitt faglig styrking, kompetansebygging og en mer ressurseffektiv forvaltning.

Isegran Fartøyvernssenter har både en kommersiell del og en fellestjeneste. Fellestjenesten er spesialisert på arbeid med vernede og fredete fartøy og bistår blant annet med dokumentasjon, historiske undersøkelser, restaureringsplaner, rapportering og antikvarisk oppfølging.

Grunnlagsdokumentasjon og restaureringsplaner er sentrale deler av fartøyvernet og er blant annet viktig for fartøy som søker statlige tilskudd til istandsetting og restaurering.

En egevaluering av samarbeidet viser at Isegran har etablert seg som en viktig regional og nasjonal fagressurs. Det er samtidig pekt på behov for bredere regional deltakelse og en mer robust organisering av samarbeidet.

Fordelingsnøkkel og økonomi

Finansieringen er i dag basert på tilskudd fra fylkeskommuner/kommune og utgjør i dag 2,5 mill. kr/år – 60 % (kr. 1 500 000,-) fra vertsfylkene (Akershus, Buskerud, Østfold) og 40 % fra Fredrikstad kommune (kr. 1 000 000,-). Fordelingsnøkkel mellom Akershus, Buskerud og Østfold er henholdsvis 40/20/40.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Seksjon Kulturarv ivaretar fylkeskommunens rolle som regional kulturmiljømyndighet, herunder også fartøyvern. Det må gjennomføres et møte med samarbeidspartene for å avklare hvilke administrative og juridiske konsekvenser en deltagelse vil ha for Vestfold fylkeskommune. Fylkesdirektøren har forsøkt å få til et møte med Akershus fylkeskommune og samarbeidspartene om eventuell deltagelse i samarbeidet for Vestfold. Det lar seg ikke gjøre å gjennomføre et møte før 20.10.2026.

Det er ikke midler til et tilskudd til Isegran fartøyvernssenter innenfor seksjonen Kulturarvs økonomiske rammer.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Arbeidet med å bevare eksisterende fartøy og videreføre tradisjonelle håndverks- og kunnskapsmiljøer kan bidra til bærekraftig bruk av eksisterende ressurser og til bevaring av kulturarv for framtidige generasjoner. Saken har særlig relevans for FNs bærekraftsmål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn.

Konsekvenser for CRPD

Et samarbeid med Isegran fartøyvernssenter vil ikke ha konsekvenser for CRPD.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren anerkjenner den store innsatsen til de frivillige i fartøyvernet som bidrar til å ivareta Vestfolds, og Norges, maritime historie og kultur. Fylkeskommunen har potensial for å være en tydelig regional samfunnsutvikler for fartøyvernet, og dette er også bakgrunnen for vektleggingen av kystkultur i handlingsprogrammet til utkast til strategi for kultur, reiseliv og opplevelser. Kystens kulturmiljø er også et prioritert nasjonalt satsingsområde gjennom den nasjonale bevaringsstrategien for kystens kulturmiljø.

Flere eiere av fartøy i Vestfold kjøper i dag tjenester fra Isegran fartøyvernssenter. Om Vestfold deltar i samarbeidet om Isegran fartøyvernssenter vil det gi tilgang på gratis tjenester som befarings- og utarbeidelse av teknisk historisk dokumentasjon, restaureringsplaner,

tilstandsvurderinger med mer til fartøy fra Vestfold. Da vil de vernede fartøyene i Vestfold stille sterkere på et nasjonalt plan ved søknad om midler til istandsetting og vedlikehold. Miljøet lokalt i Vestfold har ikke kapasitet eller midler til å utføre disse tjenestene. Et samarbeid med Isegran vil derfor kunne styrke tilgang på, videreføre og utvikle denne kompetansen i fylket.

Fylkesdirektøren vurderer at et årlig tilskudd har potensial for å gi Vestfold tilgang til senterets faglige tjenester og samtidig bidra til å styrke det regionale fagmiljøet innen fartøyvern. Fylkesdirektøren vil samtidig presisere at det må gjøres en helt konkret vurdering av hvilke tjenester Vestfold vil kunne forvente og til hvilken pris. Dette forutsetter at administrasjonen deltar i møte med aktørene i samarbeidet. Fylkesdirektøren vil på bakgrunn av dette kunne presentere en endelig vurdering.

Konklusjon/anbefaling

Fylkestinget tar saken til orientering.

Vedlegg:

Vedlegg 1 (fylkestinget vedtak)